

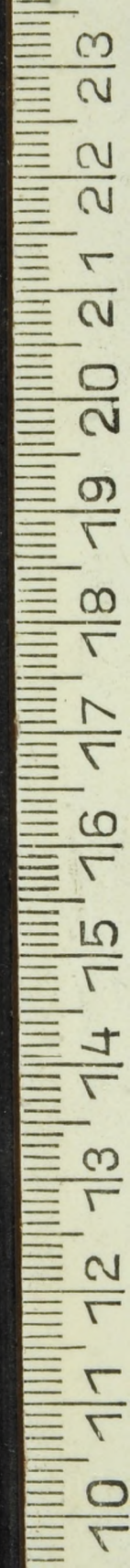
H. n.

IVII 17

Sedulus Tranquillus Elkerülhetetlen vészélyes örvény

R M K I.

1617

P. M. K. I.

1617.

Kiangrik: Cuiqs.
Kutimben teljs.

GENEROSISSIMIS,
MINENTISSIMIS
JURIS

ET ÆQUICONSULTIS-
SIMIS VIRIS,

D. SERGIO GORRANDO,
D. GERSONI A DOROG,

Peregrinationis suæ Sociis cōjunctis-
simis, Fautoribus Maximis; Exotri-
cum hoc MUNUSCULUM,

In Mentis æternūm devotæ, peraddictæ
Testimonium,

L. M. Q.

D. D. C. Offert,

T. SEDULIUS Peregrinus

Dū monstras ROMAM dubias versarier inter
Syrtes, atq; Fidem contumulâsse suam:
En ressecas miro fallacia dogmata verbo,
Stringis & in præceps, quos malus error
agit.

TRANQUILLE, à ceptis nunquam desiste,
sed omnes

Errores, Calami SEDULITATE nota.
ROMA tremit, gaude & Verbi quate fulgore
fumos;

Sic nitor in cœlo, sic Tibi splendor erit!

J. M. Veronensis:

Symbolum, Psal. CXIX:

vers. 19.

LSÖARTL CULUS.

*A' Pápisták közzül senki bizonyos-
san nem mondhattya, hogy ő Ke-
RESZTYÉN legyen.*

*A' Pápista Vállás szerént, kiváls-
képpen két dolog kívántatik ar-
ra hogy valaki Keresztyén lé-
gyen.*

ELSŐ. a' Kereszttség: mellyről a' Pá-
pista Catechismus így tanit: (a) Azt kel Ke-
resztyénnek mondani a' ki a' Kereszttség-
nek szentségét vette. Bellarminus Cardinal-is
azt mondgya; b Ha szintén gonosz is de ugyan
Keresztyén a' ki a' Keresztseget vette: mert
c a' Kereszttségben olly bélyeget vészen ki ki,
melly által a' Christushoz hasonlittatik.

MÁSIK. az Bérnálásnak Szentsége mely-
ről mind Orbán Pápa s- mind egész Concilium,
s-ezek után a' Jesuiták azt megrik mondani,

4. Petr.
Canis.
su. doct.
Christi.

C. 1. q.

1. edit.

1550.

Ant.

verp.

6. De

Baptis.

1. 1.

C. 9.

6. Tom.

3. part.

q. 68.

arti. 12

25. Ur-
ban. de
Cons.
dist. 5. c.
Omnes.
Conc.
Aurel.
Cap. 3.
Cens.
Colon.
Pagina
249.
Bel de
Sacra
Confir.
c. 5. &
3.
S. Sinod
Strig.
Tyrnav
telebra
ta 1629.
dist. diei
2. cap. 1.
g. Con-
cil. Tri.
Sess. 7.
c. xi.
Bell. d.
Sac. in
gen. 1. r.
cap.
27.

Elkerülhetetlen

hogy *d* a nélkül senki egész Kereszttyénne né lehet; sőt ugyan *e* nem is méltok a Kereszttyéni névre, a kik meg nem bér-máltatnak: jól lehet *f* hét esztendőnél kisebb idejűeknek nem szükség erre vágyakodni.

II. Mivel pedig senki a Pápisták között bizonyosan nem tudhattya, valóban igazán kereszteltetetté-meg, igazán bér-máltatotté-meg; nyilván vagyon hogy senki közülök nem tudhattya, hogy ő kereszttyén legyen.

III. Mi ennek az oka? Ez, mert a Pápista vallás szerént, a Sacramentumoknak hathatós foganatos voltokra, szükséges képpen megkívántatik, hogy *g* a Sacramentumot ki-szolgáltató Egyházi-szolgának Papnak, legyen belső igyekezete arra, hogy ugyan valóban Sacramentumot szolgáltasson; és ha ilyen igyekezeti nem létezik, csak haszontalan a Sacramentum. Példának okáért: ha valamely Pap gyermeket keresztelvén nem igyekeznék arra, hogy azzal a kisérdel ugyan valóban közöllye a kereszttségnek Szentiségét, hanem arra igyekeznék hogy játékból s tréfából vízzel öntöznék annak fejét, bár szintén ezt mondaná is: Keresztelék tégedet *Aryának Fiúnak és Szent Léleknek* nevében mind az által a kisérdet Keresztletlen maradna.

IV. Im-

Veszélyes Eörvény.

IV. Immár pedig, nincsen csak egyetlenegy Pápista is a ki végére mehetne annak h midőn ő meg-kereszteltetett avagy meg-bér-máltatott mitsoda szándékkal s igyekezettel volt a Pap avagy Püspök ő hozzá: talam nem igyekezett azon, hogy *i* azt cselekedje a mit az Anyaszentegyház szokot cselekedni; hanem csak tréfálodott, jádcozott, majmoskodott ha így vagyon, lemmi haszna őnéki benne: sőt még ma is keresztletlen s bér-málatlan ő. Ihol az *Eörvény!* ugord által ha lehet! úgy látom belé estél, nem tudod bizonyossá Kereszttyén vagyé: mert nem tudhatod nyilván, ugyan meg-kereszteltetted é: mert kereszttségnek valósága a Papnak bizonytalan s tölled meg tudhatatlan szándékától s igyekezettől függ éppen.

V. De azt mondog: *k* Csak könnyű dolog az, hogy a Pap arra igyekezzék a mire igyekezni kell; nincsen azért semmi oka senkinek a kézelkedésre, néis kel senkinek az Egyházi szolgának belső igyekezeti felől kételkedve vélekedni.

Felelet. Az Tridentomi Synatban is ezt rögeálték fokban, *l* de nem tetzet *Catarinus Ambrus* Püspöknek, hanem fohászkodva ezt mondotta: *Félek én hogy ez mostani meg-veszere világban, igen gyakorta találkoznak olyan Pa*

▲▲

pok

h. 1. Con
2. 11.
And. ve
gal. 9.
de Just.
f. c. 17.
Conc.
Trid.
Sess. 7.
c. 11.

h. Bell.
d. 1. c.
28. 6.
Resp.
deo. nō
debere
1. Pet.
Svavis.
Hist.
Conc.
Trid. l. 2.

pok, a kik önnön magokat hamissan 'Kereszt-
 azeneknek tettetvén. Keresztelni akarván,
 csak játékra fordították igyekezeteket. Sőt,
 továbbá így is szollot: Bár csak egyetlen-egy
 találkoznék is olyan Istentelen Pap, a' ki nem
 igyekeznék arra, hogy ugyan valóban meg-ke-
 resztelne valamelly kisdedit, hanem csak ter-
 tetné; azomban fel nevedvén a' kisded, idő-
 vel Püspökké lenne és sok Papokat szente-
 lne fel mivel maga igaz keresztesség nélkül mara-
 dott s. ugyan keresztetelen volt, nem lehet hat-
 atos, m az ő fel-szentelése: és így midőn vagy
 maga avagy az ő tőle fel-szenteltetett Papok
 Saceramētomot szolgáltattanak, csak haszótalán
 volt cselekedetek és sok népeket fogyatkoztat-
 nak-meg! Ma-is lehet ilyen állapot.

VI. Vallyon nem lehetett-é akkor-is nagy
 ok a' gyanó kételkedésre ez aránt, a' mikor a'
 Pápisták így fohászkodtak:

n. Ó hatalmas Isten! a' kiknek Elöl-járok-
 nak kellene lenni a' te gyülekezetekben, azok
 mostan pradálok, s lelkeket meg-csalók o. Most
 Anno 1481. ügyel-hatalmazott a' Papok kö-
 zött a' keresztényi tudománynak nem tudása,
 hogy csak kistsiny religio vagyon: az-is tettetes
 inkább mint sem igaz: az erkölcsök-is ugy meg-
 vesztének, hogy még a' külső emberekben-is u-
 zálnak

zálnikellene azokat a' vétkeket, mellyeket a'
 Papok olly nyilván és bátran cselekesznek, mint
 ha ugyan abból keresnének dicsiretet. Ide
 tartoznak ezek-is: p Most az Istennnekigéje
 tellyességgel meg-vesztegettetett. q. Fordics
 magadat a' Sz: rendre s-meg-látod hogy a'
 mennyei dolgok helyett földieket találsz. q A'
 Szentség és a' tudomány vétkezésnek Sza-
 badságára fordult. r. Ugy meg-hidegedett mo-
 stan a' Religio hogy csak fabulát beszélnek még
 a' Bársonyosak is tudni illik a' Cardinalok;
 mellyére a' Keresztény Religio minden nap aláb
 aláb szál.

VII. De hogy csak há-val s-talám-mal ne
 szollyunk, volt ezen Seculumban egy t Gau-
 fredus névű Pápista Pap Massiliában, Fran-
 cia Országának Delfinátusi tartományában a' ki
 Ördögös lévén, több kárhozatos cselekedeti
 között, arra-is vetette veszedelemre készült fe-
 jét, hogy noha a' kereszteléskor ezt mondáná
 külsőképpen nyelvél u Baptizote in nomi-
 ne Patris + & Filii + & Spiritus + Sancti;
 mind az által három-száz gyermekeknel töb-
 bet keresztelt meg ilyen belső szándékkal s
 igyekezettel, hogy azok az ördög nevében le-
 gyenek meg-kereszteltetve; a' mint maga meg-
 vallotta: melly gonosz cselekedetiért u Az-

p. Joh:
 Gerson
 Cancel
 Paris.

Dom.
 11. post
 Pascha.
 Anno.
 1408.

q. Hono-
 rius Au-
 gustud.
 in Dial.
 de prae-
 dest. &
 lib. arb.
 Anno.

1220.
 r. Plati-
 na invi-
 ta Bene-
 dicti IV.

s. Idem.
 in Stef.
 III.

t. Fr.
 Michael
 lis Mo-
 nach.

Tract.
 Lut. P.
 ris im-
 pres.
 Ritual
 Srigon.
 pag. 45

Ibidem

Inoc.
 III. de
 eret. l. 3
 tit 43.
 Cap. Ve
 nicns.

Stella
 Cleric.
 Anno.
 1510.
 Plati-
 na vita
 Marcel-
 lini.

* Galli-
cè Aix.

quensi * Tanácstúl, [melynek akkor Fő Elöl-
járója *Præfesse* volta Tekéntetes Vr *Gviliel-
mus Du Vair*] tüzre ítéltetvén, az idő sze-
rént való tüznek lángjából az örökké való Ge-
hennának ölthaattlan tűzében alá-szállott.
Nem volt ám ennek, a' kereszttségnek ki-szolgál-
tatására belső igyekezete: s-ja' talám mind
keresztletlen maradtak az ő tőle meg-kereszt-
tetet gyermekek? Egyebet nem mondhat?

VIII. *Azt kérdenéd*: Az Egyházi-szolga
Keresztelvén avagy más Sacramentomot szol-
gáltatván ki, talám nem vétkezik, akar mire
céllozzon akkor belső igyekezetiben?

Felelet: Vétkezik igen-is ha nagy becstele-
nül s-minden buzgoság nélkül forgoledik a'
Szentség körül: mind az által hogyha avagy
maga gondolatlanságból vagy ugyan el-vége-
zett akaratból az ő belső igyekezetit akkor má-
suvá talállya fordítani, s-minden zabola nél-
kül elmébéli szándékát ide s-tova engedi nyar-
galni, azzal a' Sacramentomnak valóságában s'
foganyartyában semmi hiba nem esik; [jolle-
het ő azzal maga szám adását szaporittya] ha
egyéb aránt azokat a' külső cselekedeteket,
mellyeket Isten a' Sacramentomoknak ki-szol-
gáltatásában végben vinni parancsolt, rende-
sen végben viszi. Mert a' Sacramentomoknak

tökél-

tökélletealósága, ereje, haszna, gyümölcse
nem az Egyházi Szolgának szándékától, igyeke-
zetitől, akaratyától avagy nem akaratyától
függ, hanem egyedül az Istennek igaz monda-
sától, csahatatlan ígéretitől és meg-gátolha-
tatlan hatalmas erejétől.

II A R T I C V. L U S.

*Egy Pápista sem tudhattva bizonyos-
san fel-oldoztatotté bűneiből a' Pap
által a' gyonás után avagy
nem?*

I. A' Pápista község közzül még-csak ezt-is
igen kevéssen tudgyák, hogy a' *Pœnitentia* ő
nálók Sacramentom légyen; innen vagyon hog'
ők ezt csak gyonásnak hívják; melly egyébaránt
csak valami a' része a' *Pœnitentiának*. Nem-
is kel csudálnunk:

I. Mert a' Pápistáknál b' a' tudatlanság a' ke-
gyességnek anyja: az az, Isten felő kegyes em-
ber ez, a' ki vallásában igen igen kevéssé tud.

2. Mert c' szintén elég a' Pápista ember-
nek

a Con
Trid.
lefs. 14
Cap 3.
can. 4.
D. Co
lus in
Confes
Ord.
Ang.
Anglo
Remés.
in Añot
ad c. 12.
Luc

Hofius
de Auth
Scrip.

Salme
ron in
coment
Epist.
Paul in
gen.
disp 10
6. quar.
f Alp.
Castro
adv. hz
ves l. 1.
c. 4.
Plati-
na.
In Ca
sa Ar-
aldi &
ianfoni
arum.
Esa
4. 2.

nek midőn Vallásáról tudakoznak, ezt mon-
dani. En Catholicus vagyok; és a melly Eccle-
siát vallokaz meg-tud felelni a hitnek dolgái-
ról: ezen kívül ha semmit nem mond-is, io
Catholicus ember. Es d ebben a szén égető-
től tanult feleletben: En azt hiszem a' mit a'
Catholica Ecclesia hiszen, halála oraján is
nagyob erősséget talál a' Pápista, mint ha az
Sz: írásban tellyes életében szorgalmatossá-
gal és nagy elmélkedéssel gyakorlotta volna
magát.

3. Mert még a' Pápák közzől-is, [kiket a'
Vallásban eset villongásoknak meg-ítélő s- el-
igazító csalhatlā [Biráinak tartanak] a' Pápi-
sták olly tudatlanok voltakak némelyek, hogyf
még az A Be'Cétis alig tudták. Második Pál Pápa
g mivel öreg korában kezdet a' tanuláshoz ke-
veset épült: Sőt a' tanult todos Deákokat E-
retnekeknek mondotta. s- a' Romaiakat arra in-
tette hogy fiokat tovább ne taníttatnák, ha ol-
vásni és írni tudnának. Csak mi értünk-re-is
X. Innocentius Pápa, midőn némelly vallásbé-
li villongásoknak el-igazítására kényszerített-
nek, még Deákol sem akarván Szollani: ezt fe-
lelé Olaszúl: *h Io non so Theologo*, azaz, En
nem vagyok Theologus. Itt láttuk ám igazsá-
gát amának, i *Qualis populus talis & Sacerdos*.

II. De

II. De ámbár el-hihessékis a' Pápisták hogy
a' Pœnitentia Sacramentom légyen, sok kétel-
kedésekkel kell még-is harczolniok.

* 1. Nē nyughatnak-meg abbā a' mit a' Tri-
dentomi Gyűlés átok alatt végezett, hogy k a'
bűnöknek a' Papnak titkon való meg-gyonása
Christus szerzése legyen; mert sok Pápistáktól
ezt hallják I Jobban mondgyák, hogy a' Gyo-
nás valamelly közönséges Ecclesianak tradi-
tiójától szerzettetett, mint sem az O avagy Új
Testamentomnak méltóságától származott. II-
mēt m Az Gyonás nem parancsoltatott a'
Christustól: n- nem is az Istennek, hanem az
embereknek szerzésétől függ. Mert ugyan is
o III. Innocentius Pápa szerze a' titkos gyo-
nást, a Lateranomi Gyűlésben, Anno 1215.
melyhez képest p nem volt Eretnek a' ki ennek
szükséges voltát tagadta addig [azaz, Chri-
stus Vrunk születése után tizen két Száz eszten-
deig] mert nem volt el-végezve az Ecclesi-
áról. Azért q nyilván való dolog hogy a' szá-
nak vallás tétele nélkül-is el-törölthetneka'
verkek.

** II. Ez következendők körül-is csak
habozni kell nekik. Vallyon i Az halalos
és nem halalos bűn között tudnaké külömbfé-
get tenni? 2. Bizonyossak-e benne, a' Gyo-
nas

k Sess.
14. Cap
5 can. 6.
l Glos.
dist. 5.
De Pœ-
nitent.
c. 1.
m Ca-
jet. in
Com-
ment.
Joh. 20.
21.
n Panor
mit &
Felin in
c. omne
utriusq;
o Polyd.
virgil.
de Re.
Invent.
l. 6. c. 1.
p Posna
niens
Specul.
moral.
l. 6. c. 3
q. 6.
q Dist.
de Pœ-
nit. c.
confer-
taminē

nas előt minéműszorgalmatossággal kel elmélkedni a' meg-vállandó bűnökről? 3. Tudgyák-e mellyek legyenek a' bűnnek olyan környül álló dolgai, mellyek miat a' bűnnek neme el-változik az az, a' nem halálos bűn halálossá lészen? 4. El-hisziké hogy minden ő-halálos bűnöket, még az leg-titkosabbakat-is? r rendessen elől Számlálhattyak? Mind ezeket meg-kivánnya a' Tridentumi s Gyűlés a' gyónó emberben. *Az első* azért, mert nem tartozik senki véle, hogy a' nem halálos bűnt meg-gyónnya. *A' másikat* azért, mert ha csak-el-mulóvan immelámmal gondolkodrak, nem járhat eszekben minden bűnök, s. elől sem számlálhattyak. *Az harmadikat* azért, mert a' környül álló dolgok nélkül elégedendő képpen meg-nem gyonhatni a' bűnöket, s. a' *Bírák is* a' *Papok* tudni, illik, annak nagy volta felől nem tehetnek igaz ítéletet, és illendő büntetést hozzá nem szabhatnak. *A' negyediket* azért mert ha tudva valamelly bűnt el-hadnak, bocsánatot s-oldozást nem vehetnek. Ezekre pedig hogy habzás nélkül reá felelhessen a' *Pápista*, csak lehetetlen.

III. Közeleb menvén mára a' célhoz; honnan tudhattya a' *Pápista*, hogy az ő Gyontató Attya igazán s- valóban meg-kereszteltetett?

Egyéb-

Egyébaránt ha kereszteltetlen volt, s *Papságra* nem szenteltetthet; és így nem szolgáltathatya ki a' Poenitentiának Sacramentomát, az az, nem oldozhat meg senkit bűneiből: Csak lehetetlen pedig hogy meg-tudhassa a' gyónó ember, micsoda igyekezettel volt aza' *Pap*, ki az ő Gyontató Attyát meg-keresztelte volt régenten. *Azomban*, törődhetik ezen-is ugyan igazán s-rendessen fel-szenteltetetté Gyontató Attya a' *Papi* tisztre; ugyan valóban arra igyekezetté a' Szentelő Püspök, hogy azt akkor Pappátégye, vagy csak maga mulatságából *olajjal kenegette*? mert egyébaránt ha valóban fel nem Szenteltetett az ő Gyontató Attya noha ő, az ő bűneit immár nékie meg-gyontat nincsen még-is abban ő nékie nagyobb haszna, mint ha csak valamely *Laicus*-nak, also avagy felsőszomszédjának futotta volna meg gonofságát: mert holot Gyontató Attyának mindigaz Keresztsege, mindigaz fel-Szenteltetése felől bizonytalan s kétséges, azt sem leheti el hogy Gyontató Attya ötet bűneiből meg-oldozhatta.

IV Nem tűrheted s- azt mondod: Nem volnék én okos, mikora Gyónas után ezt hallom a' *Paptól*, v [Ego te absolvo a peccatis tuis in nomine Patris & Filii & Spiritus Sancti,

Decret
lib. 3.
tit. 43.
cap. 3.

Bol. de
Sakra.
Ordin.
c. 12.
Rituale
Strig.
gonpag
59.

Rituale
Strigom
P. 123

Amor

r. Psal.
19. 13.
Sefs.
14. cap
5. & can
7.

ibidem

Amen.] ha még-is kérelkedném bűneimnek meg- oldoztatása felől. Hallád-é? ha okos vagy vigyázz beszédemre! Azt kérdem tőled: Mikor ez elől számlált beszédet hallod a² Páptól, ha Deákól nem értesz, hogy hogy lehecz bizonyos benne mit beszél? s-hogy mered tehát bizonyossan mondani hogy téged meg- oldozott? De ha mind jól érted-is beszédit, honnan bizonyosodol- meg abban, hogy a¹ mit nyelvével mondott külső-képpen, ugyan azokra igyekezett belsőképpen-is? Talám mikor külsőképpen ezt mondotta, *Absolvo te*, az az meg- oldozlak tégedet, szívében titkon ezt gondolta, *si satis feceris*, tudniillik ha eleget tésztesz *x A conditiona* há- val való meg- oldozás pedig haszontalan. Avagy talám mikor ezt mondotta, *Ego absolvo te*, arra igyekezett hogy meg- kössön bűneidben? mert tudta ő hogy y *Szabad néha a feleletben* (miért nem a¹ folyó beszédben-is) *retovázással élni és a¹ hallo embert meg- csalni.* Avagy talám csak trefáldott, mert meg- tanulta hogy z *a¹ ki másnak vigasztalására trefás hazugságot szől, nem várkezik halálos képpen.* Mi hasznod mind ezekben? Nem mehecz már tovább, mert előtted az *Eörvény!* Lád-é nem tudhatod bizonyossan gyónálad után meg- oldozott-é titkos Patered bűneidből?

x Barh.
Fumi
Aur. Ar
milla-
tit Ab-
solutio
§. 56.
y Tolet.
Inst.
Sacerd.
14. Cap.
21.
z. Armi
lia tit.
Menda-
cium.
§ 1.

III. A R T I C V L U S.

Egyetlen egy Pápista-is nem tudhatja bizonyossan, hogy a¹ Páptól a¹ Miseben fel-mutatott Ostya, immár Christus valóságos testévé által-állatozott; és hogy minden kétség nélkül az imádasra méltó legyen.

[Szükséges Digressio]

I. Minek előtte a¹ célra mennénk, szükséges dolog hogy minden Pápista meg- tanulja (ha eddig nem tudta az Ostyának Christus valóságos Testévé való által-állatozásának tudománya minémű v¹ tudomány legyen, hogy annak régi voltával avagy tudatlanságból, avagy vak merősegből ne kérkedgyék. Legesleg-elsőben azért III. *Innocentius* Pápa idejében, Christus Vrunk születése után 1215. esztendőben, a¹ Lateranomi Gyűlésben tétették Decre-

Con-
cil. La-
ter. II.
Cap. 1.
Conc.
Triden.
Sess 13.
Cap. 4.
Bel. de
Sacr.
Euch. 1.
3. c. 11.
19.
Idem
de Scrip
Eccles.
pag 380
In 4.
Sent.
dist. 11.
q. 3.
De S.
Euch. 1.
3. c. 23.
Id. de
Scrip.
Ecl. pag
417.
Lect 4
in Can.
Miss.
Hist. C.
Trid. 6
Tom 9
tract. 16
pag 102

18

El-kerülhetetlen

tumban ez tudomány, hogy a' Kenyér Chri-
stus testévé által-állatozik az Oltari Szent-
ségben. Nem mehet tehát fel ennek régisége
a' Christusig!

II. Azt mondod tudom: b' mindenkör
meg-volt a' Catholica Ecclesiában ez tudomá-
ny, tanított-ismindenkör; mert c' a' Sz:
Írásból világossan meg-probáltatott felette
régitudomány. Felellyenek-meg helyettem
a' Pápista Doctorok. Előben-is az a' éles elmé-
jű Scotiani Duns János szollyon: Nincsen
ugymond, csak egy nyilvánvaló Szent Írás-
béli hely-is, melly az Ecclesiának declaratio-
ja nélkül az Altal-állatozásnak be-vételére
nyilván kényszerétene. Ez Sententia felől Bel-
larminus azt mondgya, hogy f' egyáltalában
nem meg-vetendő Sententia. Ezen nyomon
jár Biel Gábor-is: h' Tubingába sok ideig
való tanító: Míképpen legyen a' Chri-
stus Teste a' kenyérben, el-változás által e'
[an per conversionem] avagy el-változás
nélkül, nem találhatik ki-fejezve a' Szent
Írásban Alphonsus Salmeron Jesuita, ki mint
tudos Theologus i' a' Romai Pápa nevével kül-
detett volt a' Tridentomi Gyűlésben nem tit-
kolta-el ezaránt való értelmét, mert így szól:
k' Csak a' Sz:Írásból, az eretnekek ellen nem
lehet az Arrianiust meg-probálni mert kö-
nyű

Veszélyes Eörvény.

nyű volna nekik meg-fejtegetni az Szent
Írásnak szavait mellyeket mi elől-hozunk.
Többeket is hozharnánk elől, kik eggyező aka-
rattal azt tanítták, hogy a' Transsubstantia-
tionak nincsen semmi fundamentuma a' Szent
Írásban.

III. Továbbá ez tudománynak új voltát-is
nem tagadgyák a' Pápista Doctorok. Így szoll
edgyik: (l) Sokat tudnak az utolsó emberek,
mellyet a' régi Authorok nem tudtak: mert
a' kenyérnek Christus testévé való által-áll-
tozása felől ritka emlékezet vagyon a' régiek-
nek írásokban. Mafik ezt mondgya: m. A'
Lateranomi Gyűlés előtt meg-lehetett, hogy
a' keresztyének szabadossan akar mellyik véle-
kedést állították; tudni illik, akar azt hogy
el-változik az Ostya Christus testévé, akar azt
hogy nem változik. Vagyon harmadik is: n.
A' Lateranomi Gyűlés előtt nem volt hitnek
ágazattya, az Ostyának Christus testévé való
által-állatozása. Vjság volna ám ez ha tsak
újság kell! Pázmán Péter Cardinal sem em-
líthet előbbi végezést ennél; o. hanem tsak
ezen kezdi probáját. Nem-is meri fel-vállalni,
hogy avagy 1060 esztendőre mint p. Bellar-
minus; avagy 1050 esztendőre mint q. Va-
lentinai Gergely, fel-vigye e' tudománynak ré-
giségét:

2

giségét:

Alph
à Castro
l. 8. adv.
hæres.
voce.
Indul-
gentia
m. Cla
ud de.
Sain
ctes re-
pet. 7.
derebus
Euch.
c. 2.
Scotus
in 1. 4.
dist. 11.
q. 3.
o. Kalauz
l. 11. c. 4.
p. de S.
Euchar
l. 3. c. 21
q. In lib.
de Tran
subst.
cap. 5.

giségét: mert tudgya hogy még így is ezer esztendő maradna hátra, s fel azon hogy csak egy gyermek is ezt verné szemére: Valamelly tudomány Christus Vrunk születése után ezer esztendővel kezdetett, csak valóban új tudomány az. Illyen pedig a *Transsubstantiatio*!

IV. A *Lateranomi* Gyűlés után, mennyi helytelen és kegyes füleket megbotránkoztató *diffutatio* voltanak ez *Articulus* felől, álmélkodásra méltó dolog! Elvégeztetett volt hogy már, s még is az után száz esztendővel is csak nyilván azt tudakozta egy némelly: *r* *Lehetségesé hogy a Christus teste a kenyérnek és bornak színe alatt legyen?* s így felelt reá: *Ugy láttatik hogy nem lehetséges.* Ezt pedig ugyan maga értelme szerént felelte. Másut ismét azt mondotta: *s* *Veritas Enchiristica salvari potest sine ista Transsubstantiatione.* Entelme ez: Főn marad igazsága az Vravacsorájának, ha azt nem állittjuk is hogy ott a kenyérnek Christus testévé való által-állatorzása vagyó. Másimét azon töprenkedett: *t* *Valljon, mikor a Sacramentomot az egér meg-rágja, mit eszik akkor-meg?* Péter Mester erre csak edgyügyüven azt felelte: *u* *Isten tudgya úgy-mond azt.* De volt ismét olly vakmerő ki azt mondotta: *x* *Ha az egér meg-*

mer-eszi az Ostyát a Christus testét vesze. Sőt ennél rettenetesebb szokat is bocsátottanak ki szájokból. *Alas Sándor, Angles Joseph, Thamás Doctor, Richardus Florentiai Szent Antal* s egyebek, mellyeket le-írni is irtózom. Mind ebből a régi újságból folytatnak ám ezek!

V. Hogy azért efféle koczódásoknak valaha vége lenne, a *Tridentomi* Gyűlésben csak vastagon szólván a dologhoz, *y* *átok* alá rekeszték mind azokat, valakik el nem hinnék hogy a *Sacramentomban* a kenyér Christus testévé és a bor Christus vérévé által-állatorzik. Az ulta imár né hogy harczolnának egy más közt [miképpen a *Tridentomi* Gyűlésben egyben kaptak vólt. *z* a *Domonkos* rendin lévő ** Pradikátorok*, a *Ferencz* szerzetin lévő *Frater*ekkel] de csak meg sem mernek moczanni.

VI. Noha pedig azon *Tridentomi* Gyűlésben elvégezek, még pedig *átok* alatt, hogy a tartozzék minden keresztyén ember, ez szentséges *Sacramentomot* ollyan tisztelettel, melly az igaz *Istent* illeri, tisztelni és imádni: hozzáadván azt is, hogy kegyessen s-Istenessen cselekedzi az *Ecclesia*, hogy minden esztendőnként kiváltképpen való innapi pompá-

y Sess.
13. can.
2. Año.
1551.
die 11.
Octob.
2 Hist.
Conc.
Trident.
1. 4.

* Domini-
cani
vacatur
Prædi-
catores.
2 Sess.
13. cap.
5. can. 6

r Scotus
4. sent.
dist. 10.
q. 1.
s Idem
d. 1. dist.
11. q. 3.
Innoc.
III My-
ster Miss
1. 4. c. 11
s Lom-
bard.
Sent. 1.
4. dist.
13. lit.
A.
s Joh de
Burgo.
de cu-
stod. E-
uch. cap.
10.

való Szentiséget széllyel az útakon és közönsé-
ges helyeken a Processioban hordozza, azért
hogy a községtől közönségesen imádtassék:
mindazáltal nyilván vagyon, hogy ez is tel-
lyességgel új dolog, mivel annak fundamento-
ma is nem régi. Hallyuk erről a magok szájok-
vallasát: b A meg-szenteltetett kenyérnek ide-

s- tova való hordozása, (imádása) mellyet

III. Honorius Pápa 1220. esztendő tájban

be-hozott, annak előtte az Anyaszentegyház-

ban hallatlan dolog volt. Ismet: c Negyedik

Orbán Pápa 1264. esztendő edgy Leodiai Eva

Apátza instantiájára (kivel azelőt esmeret-

ségben volt) szerzé a Christus testének in-

nepét. Ezt híjják ma Francia Országban d Isten

innepének, [Gallicè, la feste de Dieu;] Olasz

Országban Ur testének [Italicè, Corpo del Si-

gnori;] Magyar Országban pedig Ur napjá-

nak. Helyesebben hihatnák Ostya napjának

mellyet minémű nagy Processioval pompáz-

zon meg Roma, nem titkos dolog.

VII. Tervén immár c célra, ám tarcsák ré-
gi dolgoknak mind ezeket: Vallyon honnan bi-
zonyosodnak-meg a Pápisták abban, hogy a
Misében a Paptól fel-mutatott Ostya valóban
Christus testévé által-állatozott? Végére me-
hetnek-e ezeknek:

1. A' meg-szenteltetett s fel-mutatott Ostya
tisztá búza lisztből süttetett-e? mert e ha árpá-
ból, konkolyból, tönkölyből, vagy kölesből sü-
tetett, nem tétethetik Christus testévé: sőt f
ha a tiszta búza liszt közsé más féle liszt sok,
avagy szintén annyi mint amár, avagy annál
több egyeltetik, abból sem lehet Christus
teste.

2. A' meg-szenteltetett s fel-mutatott Ostya,
természet szerént való vízzel süttetett-e? mert
g hogy ha rósa vízzel, avagy más efféle csinált
vízzel készítették az Ostya, nem tétethetik
Christus testévé.

3. A' fel-mutatott Ostyát egészen meg-
szentelte consecráta-e a Pápa? mert h hogy
ha a Pápa egy átaljában meg-határozva
(præcisè) fel-tészimagában, hogy az Ostya-
nak csak fele részét szentelje-meg, a más
fel részét pedig nem; ez a fél rész szentele-
len marad: és így nem leszén Christus testévé.

4. A' Mife módo Pápa nem heveré Parázna-
ságban, és az ő bűnében né átalkodotté-meg?
mert i a melly Pápa paráznaságnak vétkében
hever, és ez ő bűnébe, meg-akar maradni, an-
nak az ő áldása átokká fordul. Hogy hogy áld-
hatná és szentelhetné tehát meg az ollyatén az
Ostyát? Mig ezeknek végére né még c a Pápista

Thom
mas 3.

part. 4.
73. art.

1.
f Idem.

p. 3. q.
74. art.

3.
g Idem.

ibidem.

h Sum-
ma An-
gelica
de Euch
c. 16.

i Dist. 8.
c. Si quis

is mehet pedig soha) mind addig nem lehet bizonyos abban, el sem hiheti hogy a' Paptól felmutatott Ostya valóságos Christus testévé változott volna.

VIII. Több nehézség-is vagy on még hátra. Meg-tudhattyaé bizonyosan a' Pápista ezeket:

1. Hogy a' Misés Pap, valóban igazán megkereszteltetett? Mert *k a' kit meg-nem kereszteltek valóban, lehetetlen azt Pappá szentelni. A' ki pedig fel nem szenteltetett Pap l a' szentséget ki nem szolgálathatja.*

2. Hogy a' Misés Pap, ugyan valóban, rendesen, igazán fel-szenteltetett a' Papi tisztre! Mert *ha valóban, igazán, rendesen fel nem szenteltetett, nem készítheti meg e' Sacramentumot.* Ezt pedig gyánosság nélkül meg-tudni se el-hinni lehetetlen: mert a' szentelő Püspöknek akkori igyekezete felől sem mit né tudhatni. Sőt sok féle éberek, ha szintén fel né szenteli is rédessé őket a' Püspök, még se tétetnek igaz Papokká. Vgy mint, *n a' kiknek már kétfelések volt: o a' kik közönseges pœnitensek voltak, az az, bűnökért közönsegesen Ecclesiát követnek: p a' kik nem tiszta ágyból valók:*

q. a.

q a' kiknek egyszer-mind férfini és asz szonyi természetet jelető szemérvé testek vag' o: r a' kik valaha gyilkosságba estenek: s a' kiknek még most is más hoz szolgai kötelekségek vagyon: z a' kiket kéntelen, kedvek s-akarattal ellen szenteltek-fel. Ezek, ha szintén fel-szentelték-is őket, nem Papok valósággal, hanem Laikusok: lehetetlen tehát hogy az Ostyát Christus testévé változtathassák.

3. Hogy a' Misében ugyan valóban arra igyekezett volna a' Pap, hogy az Ostyát Christus testévé által-változtassa? Mert *u csak egyedül Isten az, ki a' sziveket vizsgálja, és a' gondolatokat átvolyrol is jól tudja: nincsen ez embernek hatalmában. Az egyházi szolgának pedig igyekezete a' Sacramentúnak valóságára a' Pápisták ként x meg-kiváratik. Mit lácz most egvebet Eörvényne' mellyben ezentül nyakad szakad: mert semmi bizonyossággal nem mondhatod, hogy a' fel-mutatattott Ostya Christus testévé által-állatozott legyen. Kérd meg bár a' Páptól, ha tanult ember, ő sem mer mondani semmiképpen: mert ő sem tudja bizonyosan, meg-kereszteltetett-e fel-szenteltetett-e valóban.*

IX. Mivel annakokaért nem nyughatol meg

B 5

álhata-

q Armil
la tit.

Hermaphrodita
6.2

r Thom

2. 2. q.

64. art.

7.

Dist. 34

cap 1.2

3.

Arnil.

latir Or

do 12.

Jer. 11.

20. Plal

139. 2.

x Conc

Trid.

Sess. 7.

can. 11.

y Biel.

lect. 49.

in Can

Misr.

2. Rom.
1. 25.

2. Bel.
Iarm. de
S. Euch.
l. c. 30.
6. Tho-
mas Sa-
libur de
Arte
prædi-
candi.
cap. 25.

6. Biel.
lect. 49.
in can.
Missæ.

álhatatosan abban, hogy a' szentelt Ostya
Christus valóságos testévé változott, hogy me-
red azt imádni Isteni imádással? hogy mered
süvegedet le venni előtte? hogy merész térdre
esni előtte? és a' kik előtte le nem terdepelnek
sem süveg vetéssel néki nem udvarolnak, hogy
hogy mered üldözni, kergetni? Nő félszé, hogy
midőn Istent akarnál imádni csak Ostyát i-
mádcz akkor; és akképpen z a' teremtetet ál-
latot tiszteled s-annak szolgász inkább hogy
nem mint Teremtőnek. Hidgyed, még a' tudós-
bak-is feltének effélétől, mert így szollott egy
Cardinál: a Igen félős. veszedelemes dolog, hogy
valaki a' Comunicalásban csupa kenyeret ne
végyen a' Christus teste helyett. Más még vi-
lágozsabbat mondott: b Senkinek, akar melly
együgyű, akar melly tanult discretus legyen is,
nem kel binni egy átallyában hogy az Ostya
Vrnek teste legyen: hanem ilyenekkel conditi-
val, ha tudni illik a' meg-szentelésben conse-
cratióban, mindenek rendessen mentenek vég-
ben. Egyéb arant a' teremtetet-állat felől az a
alittya, hogy az Teremtő legyen; melly bálvány
imádás volna. Ez sem biztathattya magát: c
Mivel sokokokéért a' környűl állók csálhatas-
lan képpen meg-nem tudhatták, hogy az O-
stya

stya alatt vagyoné a' Christus. azért bizonyos
ok és conditio alatt kel azt imádni; tudni illik
ha meg-tartattanak mind azok a' dolgok
mellyek szükségessék a' meg-szentelésre. Még,
VI. Adrianus Pápa-is illyen tanácsott adott:
d Illyenokkal kel imádni az Ostyát, ha immár
valóságos Christus. Oh lelkeknek nyughatat-
lan gyötrelme! valóban reátok illik Christus
Vrunk mondása: e Ti azt imádgjátok a' mit
nem tudok.

X. De azt mondod nagy bátran: En nem
Há-zok nem Conditio-zok, hanem egyátallyá-
ban csak imádom a' Mostrantiában lévő Sá-
cramentomot: mert el-hiszem a' mit a' Cardi-
nál mondott. f A' ki a' meg nem szenteltetett
kenyeret imádgja, holott bizonyyal el-hiszi
hogy az nem kenyér hanem Christus; az tu-
ladonképpen és valóban a' Christust imádgja,
nem a' kenyéret. Ez arant (mondasz) Bresse-
rus-sal tartom, ki többekkel edgyűt így tanít
g Egyátallyában minden conditio nélkül kell
imádni a' meg-szenteltetett Ostyát: sőt az
ördögöt-is vétek nélküli lehet imádni, ha Chri-
stus képeben, avagy feszületnek formájában
meg-jelennek.

FELELET: Tudom miért vagy illy vak-
merő, azt gondolod ám te hogy szent igaza a' mit

d Quod
lib. q.
10. sup
pos. 2.
e Joh. 4
22.

f Bell.
de S. E.
uch. l. 4
c. 30.

g Lib. 52
Consc.
cap. 12.

6 Come
lius Mus
sus Epic
Bitont
in Epist.
ad Rom
p. 606.
Lib. 4.
Instr. Sa
cerd. c.
3.
1. Joh.
4. 1.
Frid.
Staphyl
in Apo-
log. pag
42.
m Tho-
mas in
Com-
1. Cor.
10
n Idem
in 1.
Thes. 5
o Caje-
tan in
Cap. 17
Apo.
p Dida-
cus Stel
la in c.
12. Luc.

egy Püspök közönségesen praedikolott Ro-
mában a Kölségnek: h ha kételkedel ugyanond,
Isten szerént szollé avagy nem a' Pap. ne légy
szorgalmatos; higgy az Elöljárónak, az ő vét-
ke leszen ha te vétekezel. Nem is mered két-
ségben hozni Toletus Cardinal tanítását melly
ez: i Ha a' Paraszt ember, a' hitnek ágazati
körül erekenkséget tanító Püspök jének hiszen
érdemet vesz a' hitelének; jól lehet tévelyges a'
mit hiszen. De vedd eszedben! Meg-kell pro-
bálni a' lelkeket, s-né is kel mindeniknek binni:
mert ugyan is l még a' kölségnek is meg-pa-
rancsoltatott hogy a' nem igazán tanító Pro-
fétákat el-kerüllye m Maga Szent Pál Apo-
stal is az ő beszédet halgatói ítéletire bízta,
mikor így szollott: Itéllyetek meg a' mit mon-
dok. Es mikor n az Apostol azt mondja, Min-
deneket meg-probállyatok; nem csaka' lelki
tanítóhoz való engedelmességünket tanítja,
hanem hogy azoknak tudományokat is meg-
vizsgállyák halgatói: miképpen o az Beroabé-
liek ítélet alá vonták Sz: Pál tudományát, ha
egyező a' szent irással, s-az után hittének
osztan. Azért tanuld meg: p A' mennyiben
a' Papok a' Moses székiből tanítanak hal-
gatni kell őket, de ha másképpen vagyon, el kel
őket távoztatni: Annak felette q ha a' Pap
az igaz.

az igaz bittül el-tántorodik tartozik az ő
tuba [halgatója] őtet meg-feddeni. Christus
Vrunk is a' meg-tért Sidokat nem a' Phariseusok
hoz sem nem az Iraistudokhoz igazította, hanem
csak ezt mondta: r Ha ti meg-maradtok az EN
beszédemben, igazán az én tanítványaim lesz-
tek. Egyebárant szent igaz az ő tanítása, hogy
s-a' vak nem vezetheti a' vakot, hanem mind-
ketten a' VEREMBE N esnek. Ettől
fellyám ts is!

XI. En pedig (ugy ved eszedben) ha t re-
am agyarkodol s-meg-epecz-is mérgebben,
csak ha-val sem hiszem-el következő mon-
dásit tudós Doctoridnak:

I. Hogy a' Christus a' vég-Vácsorában ön-
nön magát, az az, a' maga testét ette, a' maga
vérét itta, Glos in c. Nec Moses dist. 2. de
Consecr. Thom. pag. 3. q. 81. art. 1. & alii.

2. Hogy a' teremtet állat, tudni il. a' Pap
Teremtőt, az az, Christus Jést, teremthessen
az Ostyából. Biel. lect. 4. in Can. Miss Stel.
cleric. c. 15. Fr. Turriau. tract. 1. c. 17.

3. Hogy a' Christus testét az egér, avagy
más oktalán állat, meg-ehesse Ioh. de Burgo.
de custod. Euch. c. 10. Gloss. in c. Qui bene.
dist. 2. de. Consecr. Jos. Angles in flor. 4. sent.
quast. de sulcip. Euch. difficult. 2.

4. Hogy

9 Causa
2. quast
7. c. O-
ves.
r Joh. 8.
31.
Luc. 6.
39.
Psal.
112. 10.

4. Hogy a' Christus vérétől meg-reszege-
dik a' ki sokat iszik benne. Tomas in 1. Cor.

II.

5. Hogy a' Christus testétől, ha méreggel
azt meg-kenik, még a' Fejedelmek is meg hal-
nak Platina, Baleus, alii. in vita Clement. V.

6. Hogy a' Christus testét a' Sacramen-
tomban a' Papok kézzel fogdoshatták, törhe-
rik; és a' hűvek fogokkal öszve rághatták. Cap
Ego Berengarius dist. 2. d. Cons.

7. Hogy a' család ördög arra viszi néha a'
"comunicáló embert, hogy az Ostyát mellyben
"az Istennek Fia test szerént jelen legyen öné-
"kie, adgya: mellyet szükséges Osztan Exorcis-
"mus által tőle vissza venni. Maximilian ab
"Eynatten Mannal. Exorcism. part. 2. edit.
"Antwerp. 1635. cum approbat. Joh. Malde-
"rii. Episc. Antverpens.

8. Hogy egykor a' Mifét szolgáltató Papnak
"kezeből ki-tűnt az Ostya, és viszont a' Boldog-
"ságos Szűz Mária ölében elől hozván édes kis-
"ded Fiát, a' Mifező Papnak kezében attá ötet-
"s-azomban midőn immár oda jutott volna a'
"Pap, hogy az Ostyát meg-kellene szegni, el-
"tűnvén ismét a' kisdéd Gyermeke, csak az eléb-
"bi Ostya marados kezében. Francisc. de la

Croix

Clorix. Soc. Jes. in Hortulo Mariano. Arco-
lâ V. Cap. 8. paragr. 2. pag. mihi. 270.

9. Hogy a' Szűz Mária hasonlatos lé-
vén a' Finhoz, az ő Fiával az onegy engesz-
telő áldozatot Papi kegyességgel mutatott be a'
kőrsztfán ez világerre, az örökre való Atyá-
nak. Ferdin. Quirinus de Salazar Jesuita, Com-
ment. in Proverb. VIII.

10. Hogy a' szentséges communio-ban a'
Jésusnak a' Mária Fiának testével edgyütt,
a' Marianak a' Jépus Annyának is TESTE
vétezik; a' Léleknek örök életre való őrizé-
tíre! In libello, cui Titullus: Jesu & Mariae
Cliens, & Clientū suorum Patronus S. Igna-
tius &c. Posonii 1643 impressa part. 1. cap.
2. §. 13. pag. mihi 27.

XII. Minden azért (hogy bé-rekesztsem ezt)
a' kinek Isten értelmet adott láthattya, hogy
soha csak egy Pápista ember sem hiheti el bi-
zonyosan, hogy az Ostya Christus testévé
változott volna, bálványozástól való veszedel-
mes felelem nélkül, csendes és habzás nélkül
való lelki esmerettel, azt soha nem-is imádhata-
tja. De mennyünk tovább-is.

IV. AR.

IV. ARTICV- L U S.

*Egy Pápista sem hiheti bizonyosan,
hogy az Utolsó kenésben, valo-
sággal részesült legyen.*

I. Pázmány Péter Cardinal, maga tetzése
szerént kalandozván vallásbéli társainak, azt
tanította, hogy a Pápisták között az egyenet-
lenség csak olly dolgokról vagon, melyekben
semmit nem végezett az Anyaszentegyház:
de nem találta szintén helyén a dolgot. Mert
(hogy többeketel-halgassak) noha a Triden-
tomi Gyűlés b Sz: Márknak VI. részéből, v.
13. és Sz: Jakabnak V. részéből, v. 14. 15.
fundamentom. képpen akarja mutatni hogy az
Utolsó kenés igazán s-tulajdonképpen Sacra-
mentum legyen, mindazáltal ezen még a nagy
Pápista Doctörök-is nem egyezhet nek-meg.
Bellarminus (sok tudos Pápista Doctörökkel
együtt) öt eros Argumentumokkal mutatya-
meg hogy c a mely kenésről Sz: Márknál ele-
kez et vagon, az nem Sacramentom kenés
volt: Ebből azért az szent Írásbéli helyből
nem

nem lehet állítani, hogy a kenés Sacramentom
légyen. Amaz d nagy elméjű s-nem kisebb ke-
gyességű Vio Tamás, azt tanította, s-három
erősséggel meg-is próbálta, e hogy Sz: Jakab
nem szoll semmit a Sacramentomi utolsó ke-
nésről. Im látod hogy ezek azon egyenetlen-
kednek a mit az Romai Ecclesia el-végezett;
noha mind ketten Pápaságra mehető Cardiná-
lok voltak. Azért igen nehéz a Pápista em-
bernek magával el-hitetni, hogy az Utolsó ke-
nés Sacramentom legyen; mert ez két szent Í-
rásbéli helyen kívül f több nincsen a melyből
lehetne próbálni: melyre nézve g némelly Pá-
pisták tagadták-is hogy a kenés Sacramentom
volna.

II. De ha arról nem kételkedik-is a Papista,
vagyon miről kételkedgyék: Honnan tudgya-
meg. 1. Hogy a kenetnek olajja szentelt olaj
legyen s-nem csak közönséges fá-olaj? 2. Ve-
tette keresztet reá a Püspök mikor az olajt
consecralta? mert egyéb aránt, h kereszt ve-
tés nélkül semmi szenté nem lehet. 3. Igazán
Püspök volté a ki meg-szentelte. 4. Talámel-
fogván a szentelt olaj, közönséges olajt töltött
hozá a Plebanus; s-még pedig fölösleg is ta-
lált belé zuddítani és így i szentségtelenné lett
a többi-is? Mig ezekről nem lehet, elégge
busulhat magában.

d Bell.
de Scri.
Eccl. p.
435.
e. Caj.
in Jac. 5;

f. Bell.
l. 1. de
Extr.
Und. c.
2.

g Greg.
de Va-
lencia
de num.
Sacr. c.
3. & 7.
h. Bell.
l. 2. de
S. Cof.
c. 13.
i. Tho-
mas. 4.
Senten.
dist. 12.
q. 1. art.
2.

III. Továbbá bizonyos lehet-e ezekben?

4. Cóc.
Triden.
Sess. 14.
de Extr.
Unct. c.
3. & Cā.
4.
Hæ par-
tes inū-
guntur.
Vide ri-
tuale
Sfrigo-
nienſe.

4. in Sū-
ma V.
Unctio.
m. Lib.
3. de
Justif. c.
8. & 11.

I. Az öt kenegető személynek vagyon-e méltosága ez Sacramentomnak ki-szolgáltatására, az az meg-tudhattya-e hogy igazán s-valóban fel-tzenteltetett Pap legyen? Mert *a' Laic-soknak nem szabad ez kenetet ki-szolgáltatni hanem csak az igaz Papoknak.* II. A' Pap midőn ötet kenegeti, belsőképpen-is ugyan arra igyekezik-e hogy akkor ő néki Sacramentot adgyon; avagy talán kezeinek labainak, szemeinek, vékonyinak, ajakinak testinyavalyáját, testi orvoslással akarja *curálni?* Ha csak így cselekedzik nem lesz ott Sacramentom. Ennek pedig ki-melherne végére. III. A' kenésben való szükséges Ceremoniákban nem hagyot-él? mert így-is hiba esik a' dologban. Mig ezekből kétségedet ki-vetnéd, addig immár be-esel az *Eörvényben*, s- mig ott mulacz meg-tanulhad *Cajetanus* tudos Cardinaltól, hogy *l'az Utolsó kenésnek szentsége nem szetséges az idvességre.* Mind ezekből megtetzik, melly igazán mondotta legyen Bellarm. Cardinal, hogy *m' senki a' Pápisták között nem lehet bizonyos abban, hogy ő igaz Sacramentot vett legyen: mert a' Sacramentom az Egyházi szolgának igyekezeti nélkül meg nem készül: senki pedig másnak igyekezetit nem láthatya.*

V. AR.

V. ARTICVLV. L U S.

Egy Pápista sem hiheti hitbéli bizonyossággal; hogy valamely Pápa igazán s-valóban Sz: Peternek successora és valóságos igaz Fő-Pap volna az Anyaszent-egyházban.

I. A' Romai Pápának Fő Pápságát mindez világon lévő Püskökök felet való *Elsőséget*, és ez széles világra ki-terjedet Isten Anyaszent-egyházában való *Főségét*, a' Pápista Doctorok *a fundamentomos és az idvességre egyátallában hinni szükséges tudománynak* tanították; mellyhez képest e tudományt *a' kereszttyéségnek* *olly summájának s-velejének* mondgyák, *b., 30. n. 2.* mellyel a' Romai Ecclesia meg-áll, és a' melly, *Extrav. comm. de judic. Pásztor nélkül el-szélled, a' tábora a' Fejedelem, 6 Bell. in præfat. lib.* nélkül el-oloz; az ég a' Nap nélkül meg-ho-
C2 mályo.

a Petr.
de An-
chor.
Cons.
30. n. 2.
Extrav.
comm.
de judic.
Pásztor
6 Bell.
in præ-
fat. lib.

de Pör. mályosodik, és a test a Fő nélkül halva fekszik.
R.

II. Nem kel pedig csudálnunk, hogy illy méltóságos és szükséges tudománynak tarcsak a Pápisták a Romai Fő-Papnak Elsőségét, mert azt írják nyilván:

I. Hogy a Romai Pápa az egész anyasz: egyháznak sarka, feje, és Istentől allitatott fundamentuma. c.

II. Hogy a R. P. d. nem úgy mint ember, hanem mint igaz Iste igazgat e földön mindeneket.

III. Hogy a R. P. az örök életnek kulcs tartója; e és őtől függ mindéeknek idvősége: f.

IV. Hogy a R. P. g. nem csak Uraknak Uras-Királyoknak Kirallya; hanem h. Istene méltósággal, és i. végzetetlen hatalommal bíró nagy Ur, kinek hatalmának vége nincsen.

V. Hogy h. nem az Isten, sem nem a Jézus Christus, hanem a Romai Pápa amaz EGY UR, melyről szól Sz: Pál, Eph. 4. 5.

VI. Hogy a R. P. l. helyessen s. kegyessen nevezetik Istennek; és m. a R. P. törvény sékiről az Iste törvény sékire séki nem appellálható, mert a Pápanak és az Istennek azon egy törvény széke, azon egy tanács-háza, azon egy sententiája vagyon; mellyhez képest, nem

aláb

aláb való ítélő Biro a Pápa Istennel.

III. Noha pedig a R. Pápanak Felsőségéről való Pápista tudomány illy szükségesnek és fundamentomossnak tartatik, mindazáltal csak egyet-is nem találhatni a Pápisták között a ki bizonyos volna a Székben ülő R. Pápanak valóságos Pápasága felől: mellyet rendel igy mutatók meg.

IV. Elsőben: Hogy valaki Pápává lehessen szükségesképpen meg-kivántatik, hogy az igazán s valóban megkereszteltetett legyen; mert n. a kereszteletlen igaz Pápa nem lehet: Pápává sem tehát, mert az, leg-felsőb grádicsa a Pápságnak. Immár pedig, lehetetlen hogy csak egy Pápista is meg-tudhassa, hogy vala melly Pápa igazán kereszteltetett legyen-meg, mert az, a keresztelő Papnak belső igyekezettől függöt, melynek ki mehetne végére?

V. Mászodszor: Hogy valaki Pápává tétethessék, meg-kivántatik hogy az elsőben az Egyházi rendre fel-szenteltsék: midőn pedig valaki az Egyházi rendet magára fel-vészi, szükséges hogy az öt fel-szentelő Püspöknek arra való belső igyekezete legyen, hogy azt ugyan igazán Pápatégye. Mert minden Sacramentomnak tökéletes épségére (a Pápista o vallás szerént) meg-kivántatik, a Sa-

Vide. su
pra. 1.
art. 5.

n. De-
cretal.
l. 3. tit.
33. c. Ve-
niens.

o. Cóc.
Trid.
Sess. 7.
c. XI.

Dist.

22. c.

Sacro-

sancta.

C. 24.

q. 1. c.

Roga-

mus.

d. De

Sent. &

rejudic.

c. ad A-

postoli-

cz.

Dist.

22. c.

Omnes

f. Dist.

40. Si

Papa

g. Cap.

Solitz

extr. d.

M. j. & Obed.

h. Ant. Puccius Orat. in Conc. Later. 15.

14. Sess. 9. i. Aug. Triumph. in præs. Summæ ad Johan. 22.

Fr Panigar. 1. p. lect. 2. l. c. Satis dist. 96. m. Trium-

phus de potest. Eccl. q. 6. art. 1.

cramentomot ki-szolgáltató Papnak belső igyekezete. Azért holot végére nem mehetni annak, minémű *intentio*val szándékkal volt Püspök, mikor fel-szentelte Papságra azt a személyt, ki idővel Pápaságra választatott, annak is lehetetlen végére meenni, ha igaz és valóságos Pápaé immár a, a Székben való ültetés után is.

VI. Harmadszor: A Pápaságra alkalmatlan az, a kiben valami ptestbéli fogyatkozás, úgy mint csonkoság, bénaság, félszégység, vagyon. Ezt pedig ravaszsággal könnyű el-titkolni, hogy lehetne azért bizonyossan meg-tudni?

VII. Negyedszer: Meg kívántatik a Pápa rendes választására, hogy leg alább a Cardinálloknak két része egyenlő *vox*al javallya a választott személyt: mert q. a mely Pápa a Cardinálloknak csak harmad részétől választatván, magát a Papságban avatja és Pápanak tartja, az nyilván a R. Ecclesiából ki tiltott. Ezt is vallyon kinek írják meg?

VIII. Eötösdzör: II. Miklós Pápa Rómában Gyűlést hirdetvén ilyen végezést adott ki: Hogy r ha valaki pénz által, avagy embe-
reknek kedveskedések által, avagy a községnek és vitézi rendeknek zenebonája által, a Cardinálloknak eggyező és rendes választások nélkül a

Péter

Péter székiben helyheztesik; azt nem Apostoli férfinak, hanem el-pártolt Prædálónak kell tartani: Szabad is azt ki átkozni és az Apostoli székből ki-üzni. *Ismét* I. Julius Pápa, a Late-ranomi Sinattal eggyüt ezt végezé: *Electio R. Pontificis facta per Simoniam eo ipso nulla est.* az az: Valamely Pápa pénzbeli adománnyal, igérettel, ajándékozásokkal, mások után való sok kéremésekkel, titkos praktikákkal, és a lelki méltóságért testi dolgokban való meg szerződés által, [mind ezeket magában foglallyas a *Simonia*] Pápaságra választatik, csak semmi annak méltosága, halladé? Kicsoda lesz en immár az a ki bizonyossá el-hitetheti veled, hogy a Székben ülő Pápa nem *Simonia* által választott? Senki nem: Mert nem csak ezen II. Julius P. ki ez utolsó végezést szerzé választatott *Simonia* által, [a mint egy jó baráttya szavai-bul meg-terzik, ki így ira nekie: *r Lator Pater Sancte, Simoniam quam in tua electione commisisti, cum tanto horrore prohibere*] hanem ő utanna sokan; s nevezetelsen pedig V. Sixus Pápa is. Sőt volt olly idő is, mellyben n^ét száz estendőig a Római Pápák csak pártolkodások, versengések és egyéb sok borránkoztatásokkal tellyes eszközök által jutottanak be az Székben. Ezek így lévén ez *Fundamentum* tudomány körül is lehetetlen a Pápistának a kételkedésnek Eövényét el-kerülni.

Anno.
1513.
die 16.
Febr.
Sess. 5.

s. Ant.
Cucch.
Institu-
Juris.
Cá. 14.
tit. 2
s. And.
Gam-
barus
præfat.
Com-
ment.
in Cōst.
Julii.
s. Car-
din. Si-
gon. de
Reg. I-
tal. 188.

p. Glos.
in Cap-
In nomi-
ne. dist.
23.

q. Cap.
Licet de
Elect.
Anno
1057.
r. Dist.
79. c. si
quis pe-
cunia.
r. Dist.
79. c. Si
quis pe-
cunia.

VI. ARTICULUS.

A' Papisták között hitbéli bizonyosság gal senki nem tudhattya, idvezéle avagy nem.

Igy tanították ezt önnön magok. Conc. Trid. Sess. 6. cap. 9. Bell. lib. 3. de Justif. cap. 3. Becan. Manual. lib. 1. cap. 16. §. 16. &c. Mivel azért ezt magok sem ragadgyák, sőt ha kérdenéd valamelyiktől, *Idvezéle se?* ezt felelné: *Isten tudja, én nem tudom.* Avagy: *Hiszede hogy idvezéle?* ezt mondaná, *rementelem.* Annak-okaért nem szükséges tovább ezt az Articulust rázogatónom, hanem így rekesztem-bé summáson írásomat. A' Római Pápista vallás szerént, senki hitbéli bizonyossággal el nem hiheri. 1. Hogy ő kereszttyén legyen. 2. Hogy a' Gyónás után bűneiből feloldoztatott. 3. Hogy méltó legyen imádásra az fel-mutattatott oltya. 4. Hogy ő valamely Sacramentomban valóban részesült legyen. 5. Hogy valamely R. Pápa igazán az Ecclesiának feje legyen. 6. Hogy ő bizonyosan idvezüllyön a mint rendesen magok írásból meg-mutogatám, igazán fel jegyezvén mindenütt az ő magok Authorit; tudván * hogy *nincsen nagyobb bizonyosság mint embernek maga nyelve vallása.* és hogy *teszes fésfukhoz illik az.* hogy az ellenséget maga fegyverével ölye-meg. Ugyan-is, az igazságok meg-hamisíthatatlan meg-mutatása az, midőn valaki maga ellenséget hozza elől bizonyságul.

Chrisostomus Homil. 82. in Iohann.

V E G E.

Sümá-
jező-
nynek.

* Jos.
Ludov.
in decis
Rotalu
pens. de
en. 5. n.
37.

† Nice-
phor. 1
Jo. c. 26

